

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. ŻURAWIA 4 skr. pt. 24

00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 28-37-04; 29-35-69

Telefon dyżurny 21-34-34

ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41

Telex: 816-436

BS/233/99/90

OPINIE O RZĄDZIE I SPOŁECZNY ODBIÓR ZMIAN KADROWYCH W SKŁADZIE GABINETU T. MAZOWIECKIEGO

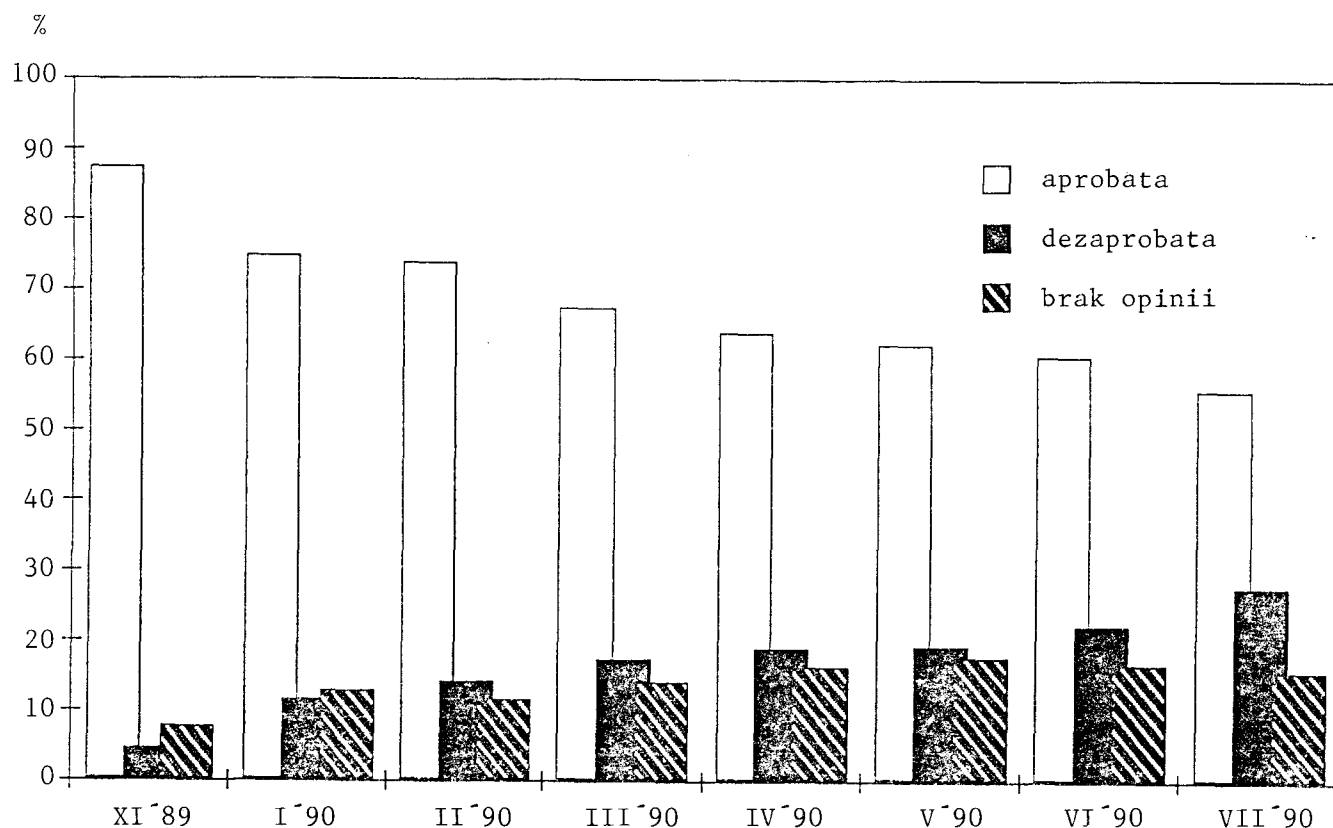
Komunikat z badań

Warszawa, lipiec 1990 r.

W sondażu¹ przeprowadzonym w kilka dni po wystąpieniu premiera T.Mazowieckiego w Sejmie (6 lipca br.) tradycyjnie badaliśmy społeczne oceny działalności rządu i niektórych jego członków, a także reakcje na ogłoszone przemówienie oraz przeprowadzone zmiany kadrowe w składzie Rady Ministrów.

1. Ocena działalności rządu i członków gabinetu

Lipiec to kolejny miesiąc pogarszających się nastrojów społecznych i wzrastającego sceptycyzmu wobec realizowanego przez rząd programu stabilizacji gospodarczej². Zmalała aprobata (od VI⁹⁰ o 5%) działalności gabinetu T.Mazowieckiego (rys. 1): obecnie około 56% badanych³ jest przekonanych o tym, że dobrze służy ona społeczeństwu i jest zgodna z jego interesami. O podobny odsetek wzrosła grupa ankietowanych wyrażających dezaprobatę dla dokonań rządu, osiągając nie notowany dotychczas poziom - blisko 28%. Od momentu powołania gabinetu liczba osób negatywnie go oceniających wzrosła sześciokrotnie.

Rys. 1. Ocena działalności rządu T.Mazowieckiego

¹ "Aktualne problemy i wydarzenia" (7) - badanie ankietowe zrealizowane w dniach 12-15 lipca 1990 r. na ogólnopolskiej próbie losowej reprezentatywnej dla ogółu dorosłych mieszkańców kraju (N=1481).

² Zob. "Nastroje społeczne w lipcu '90". Komunikat CBOS, lipiec 1990 r.

³ Szczegółowe różnicowania opinii zawierają tabele aneksu.

Gorzej niż miesiąc temu ocenia się działalność premiera (tab. 1 i 2). O 5% zmniejszyła się grupa jego zwolenników (do 76,4%), nieznacznie natomiast wzrosła (o 2%) liczba jego przeciwników (do 12,1%). Nadal jednak obok L.Wałęsy jest on najwyżej ocenianą osobistością życia politycznego naszego kraju.

Społeczna aprobatą L.Balcerowicza spadła w tym czasie o około 7% (tab. 1 i 2): pozytywnie o jego pracy wypowiedziało się w lipcu ponad 45% respondentów, negatywnie zaś blisko 35%. O 11% (z 37,1% w czerwcu do 26,1% w lipcu) zmalało społeczne poparcie dla jego programu stabilizacji gospodarczej kraju. Coraz rzadziej (w czerwcu 58,0%, w lipcu 51%) wierzy się też, że polityka rządu stwarza szanse na uporanie się z kryzysem gospodarczym.

Tabela 1

w procentach

Oceniane osobistości	Aprobata działalności							
	XI'89	I'90	II'90	III'90	IV'90	V'90	VI'90	VII'90
T.Mazowiecki	94,7	91,3	88,9	90,0	84,4	81,2	81,4	76,4
L.Balcerowicz	-	60,5	58,9	52,4	53,4	46,8	52,5	45,3

Tabela 2

w procentach

Oceniane osobistości	Dezaprobatą działalności							
	XI'89	I'90	II'90	III'90	IV'90	V'90	VI'90	VII'90
T.Mazowiecki	1,6	3,7	5,3	5,4	7,1	8,0	10,2	12,1
L.Balcerowicz	-	16,8	20,4	31,8	27,4	32,3	30,4	34,8

Poziom społecznej aprobaty Rady Ministrów i jej członków potwierdza odnotowaną w poprzednich miesiącach tendencję do pogarszania się ocen rządu. Jednocześnie jednak blisko połowa respondentów sądzi, że w obecnej sytuacji politycznej dymisja gabinetu T.Mazowieckiego jest mało prawdopodobna; 22,8% badanych uważa ją za realną, a 21,2% - za raczej nie-

możliwą. Wiadomość o upadku rządu wywołałaby przede wszystkim niezadowolenie (37,6% wskazań). Blisko co trzeci badany przyjąłby ją z obojętnością (30,4%), a co piąty - ze smutkiem (19,9%). Reakcja radości lub zadowolenia byłaby charakterystyczna dla blisko 7% ankietowanych. Stanowisko premiera i zadanie utworzenia nowego gabinetu badani najchętniej ponownie powierzyliby T.Mazowieckiemu (31,4%).

Należy więc uznać, że mimo narastającego niezadowolenia społecznego z prowadzonej przez rząd polityki i z wątplenia co do celowości ponoszonych wyrzeczeń, badani nie widzą w tej chwili alternatywy dla obecnego gabinetu, a jego upadek nie leży w społecznym interesie.

2. Społeczne oceny przemówienia T.Mazowieckiego

Przemówienia wygłoszonego 6 lipca br. przez T.Mazowieckiego w Sejmie słuchało około połowy badanych (pozostali nie znali w ogóle jego treści; tab. 3). Społeczne zainteresowanie jest więc podobne do tego sprzed dwóch miesięcy⁴, kiedy premier wystąpił we Wrocławiu.

Tabela 3

w procentach

Znajomość treści wystąpienia	Wskazania respondentów według terminów badań		
	XI '89	V '90	VII '90
Zna	61,1	49,4	47,7
Nie zna	38,9	50,5	52,2

Można mówić o ustaleniu się audytorium wystąpień szefa rządu. W lipcu, podobnie jak w maju, częściej słuchali ich respondenci z wyższym wykształceniem, inteligencja, prywatna inicjatywa, mieszkańcy miast, mężczyźni. W grupie odbiorców znalazły się także osoby określające siebie jako zainteresowane polityką (około 80%). Oni też wystawiali mu wyższe noty (około 70%).

⁴ Zob. "Społeczne oceny przemówienia premiera T.Mazowieckiego we Wrocławiu". Komunikat CBOS, czerwiec 1990 r.

Wśród respondentów, którzy deklarują znajomość przemówienia premiera (tab. 4), przeważają opinie, że było ono bardzo dobre bądź dobre (60,6%). Za nie najlepsze, złe uznało je 26,5% ankietowanych. Lipcowe wystąpienie, w porównaniu z wystąpieniami w XI¹89 i V¹90, zostało ocenione nieco gorzej. Wtedy to stosunek ocen pozytywnych do negatywnych wyniósł odpowiednio: 5:1 i 4:1, obecnie zaś 2:1. Niższa niż w poprzednich badaniach jest również średnia ocen⁵ - 3,42 (w XI¹89 - 3,83, w V¹90 - 3,7).

Tabela 4

w procentach

Ocena przemówienia premiera	Wskazania respondentów według terminów badań:		
	XI ¹ 89 (N=914)	V ¹ 90 (N=739)	VII ¹ 90 (N=707)
Było bardzo dobre, podobało mi się	23,2	21,2	12,4
Było dobre	54,3	48,2	48,2
Było nie najlepsze	13,2	12,7	22,5
Było złe, nie podobało mi się	1,9	3,9	4,0
Trudno powiedzieć	7,4	13,9	12,9
Oceny pozytywne "netto"	+62,4	+52,8	+34,1

Nadal przemówienia T.Mazowieckiego nie wzbudzają większych emocji społecznych. Na pytanie: *Jak Pana(i) znajomi przyjęli to wystąpienie?* - podobnie jak dwa miesiące temu - blisko 60% udzieliło odpowiedzi *trudno powiedzieć* (tab. 5). Co piąty badany twierdzi, że przyjęto je obojętnie, co dziesiąty, że z zadowoleniem. W porównaniu z majem zwiększyła się o blisko 5% grupa tych pierwszych, zmalała natomiast (o 7%) odnoszących się do przemówienia przychylnie.

⁵ Średnie obliczono po przekalowaniu ocen. Poszczególnym odpowiedziom przypisano następujące wartości: bardzo dobre - 5, dobre - 4, trudno powiedzieć - 3, nie najlepsze - 2, złe - 1. Zatem im wyższa średnia, tym lepsza ocena przemówienia.

Tabela 5

w procentach

Społeczne reakcje towarzyszące przemówieniu premiera	Wskazania respondentów według terminów badań:		
	XI'89	V'90	VII'90
Zadowolenie	26,7	18,8	11,7
Obojętność	14,1	17,0	21,7
Rozczarowanie	2,8	4,5	6,4
Trudno powiedzieć	55,8	59,5	59,8

Stabilizuje się zatem audytorium wystąpień premiera T.Mazowieckiego i społeczne zainteresowanie nimi. Coraz rzadziej ocenia się je pozytywnie, częściej zaś przyjmuje z obojętnością.

3. Społeczne reakcje na zmiany kadrowe w składzie rządu

Przemówienie premiera obok analizy sytuacji politycznej i gospodarczej kraju zawierało propozycje zmian kadrowych w składzie gabinetu. Sejm odrzucił niektóre z nich. Należy stwierdzić, że przeprowadzone zmiany nie wzbudziły większych emocji wśród respondentów. Najczęściej reagowano na nie z obojętnością lub udzielano odpowiedzi *trudno powiedzieć*. Ze stosunkowo największym zadowoleniem (tab. 6) przyjęto odwołanie C.Kiszczaka ze stanowiska wiceprezesa Rady Ministrów i ministra spraw wewnętrznych i F.Siwickiego ze stanowiska ministra obrony narodowej. Największą obojętność wywołało odwołanie F.A.Wielądka i C.Janicckiego.

Tabela 6

w procentach

Reakcje na odwołanie ze stanowisk	Wskazania na ministrów:			
	C.Janicckiego	C.Kiszczaka	F.Siwickiego	F.A.Wielądka
Zadowolenie	28,8	47,7	39,6	18,2
Obojętność	41,6	31,2	36,7	45,7
Niezadowolenie	6,1	3,0	3,5	1,8
Trudno powiedzieć	23,2	17,9	20,1	33,8

Niewielkie emocje wzbudziły także nominacje nowych ministrów (tab. 7): przeważająca grupa badanych przyjęła je z obojętnością lub udzieliła odpowiedzi *trudno powiedzieć*. Podobne społeczne reakcje dominowały także we wrześniu 1989⁶, kiedy to powoływano gabinet premiera T.Mazowieckiego.

Tabela 7

w procentach

Reakcje na nominacje	Wskazania na ministrów:		
	P.Kołodziejczyka	K.Kozłowskiego	E.Waligórskiego
Zadowolenie	18,3	20,9	10,3
Obojętność	48,1	45,8	50,8
Rozczarowanie	2,5	1,9	1,2
Trudno powiedzieć	30,7	31,0	37,3

Z nieco większym zadowoleniem przyjęto nominację na ministrów K.Kozłowskiego i P.Kołodziejczyka niż E.Waligórskiego.

Dalsze analizy pozwalają wyodrębnić trzy grupy badanych charakteryzujące się różnymi reakcjami na przeprowadzone zmiany personalne (zarówno odwołania, jak i nominacje) - zestawienie 1.

Zestawienie 1

w procentach

REAKCJE NA ZMIANY	całkowite zadowolenie	3,9
	całkowita obojętność (również brak opinii)	36,6
	mieszane uczucia	58,4
	całkowite niezadowolnie	0,0

Jak widać, nie ma zgodności w społecznym odbiorze przeprowadzonych zmian: w najliczniejszej grupie badanych budzą

⁶ Zob. "Opinie o powołaniu rządu T.Mazowieckiego". Komunikat CBOS, wrzesień 1989 r.

one mieszane uczucia, około 1/3 nie zareagowała na nie w ogóle, a jedynie 4% przyjęło je z zadowoleniem.

Kontrowersyjna okazała się decyzja Sejmu o odrzuceniu wniosku premiera o odwołaniu ministra M.Kucharskiego i powierzeniu A.Balazsowi stanowiska ministra rolnictwa i gospodarki żywnościowej (tab. 8).

Tabela 8

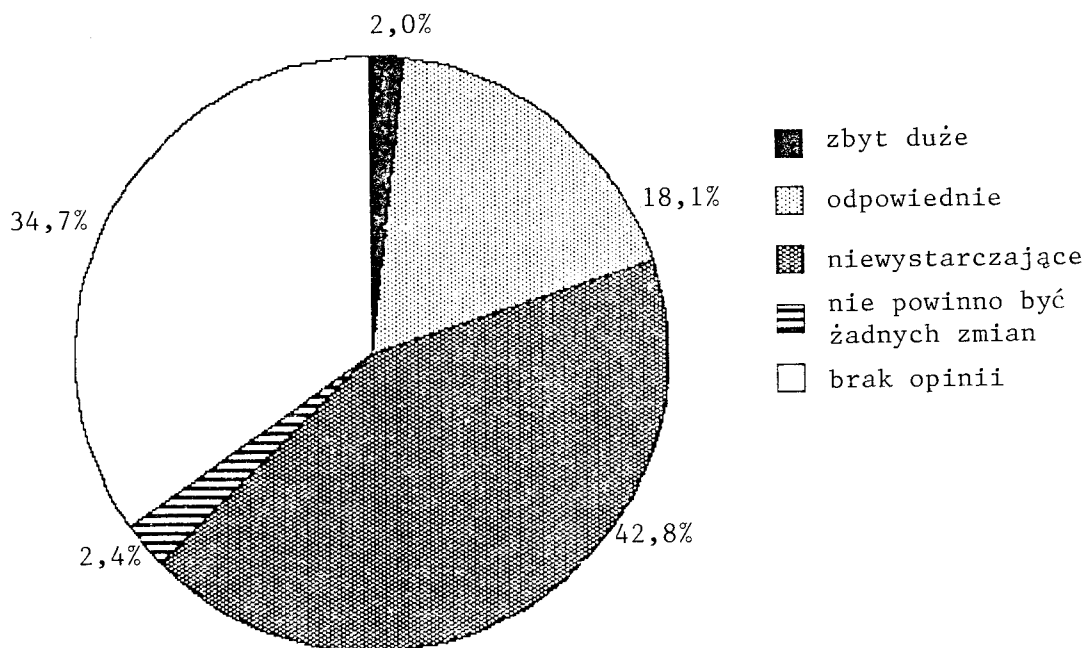
w procentach

Ministrowie	Stosunek do decyzji Sejmu:		
	poparcie	brak poparcia	trudno powiedzieć
A.Balazs	36,3	28,5	34,2
M.Kucharski	37,5	29,2	32,3

W obydwu przypadkach ponad 1/3 badanych uchyliła się od jednoznacznych ocen;nieco częściej jednak wyrażano dla decyzji poparcie niż jego brak. Stosunek do nich w niewielkim stopniu zależy od opinii badanych o działalności Sejmu i premiera T.Mazowieckiego; jedynie wśród aprobujących działalność Parlamentu i jednocześnie dezaprobujących premiera częstsza jest akceptacja stanowiska posłów (65,4%).

Odpowiadając na pytanie o ogólny odbiór zmian personalnych dokonanych w składzie rządu, trzykrotnie częściej uznawano je za zadowalające (38,2%) niż niezadowalające (12,7%). Pozostali badani (48,6%) nie wyrazili swojej opinii. Porównując powyższe dane z reakcjami na konkretne zmiany w składzie rządu, można sądzić, że zadowolnie respondentów wynika bardziej z faktu, że w ogóle je przeprowadzono niż z przeświadczenia o trafnej wymianie kadr w składzie gabinetu T.Mazowieckiego.

Podzielone są opinie co do zakresu przeprowadzonych zmian (rys. 2). W tym przypadku około 35% nie umiało zająć jednoznacznego stanowiska. Po około 2% ankietowanych prezentowało skrajne opinie - albo twierdziło, że były one zbyt duże, albo że nie powinno być ich wcale. Blisko co piąty

Rys. 2. Ocena zmian w rządzie

badany uznał je za odpowiednie. W ocenie największej grupy respondentów (42,8%) były one niewystarczające. Niezadowolenie z przeprowadzonych zmian kadrowych wynika przede wszystkim z przekonania o ich niewielkim zakresie (tab. 9).

Tabela 9

w procentach

Reakcje na zmiany kadrowe	Ocena zmian kadrowych:				
	zbyt duże	odpowiednie	niewystarczające	nie powinno być żadnych	trudno powiedzieć
Zadowolenie	1,9	29,9	53,2	1,6	13,4
Niezadowolenie	2,7	6,9	76,1	5,9	8,5
Trudno powiedzieć	1,8	11,7	26,1	2,2	58,1

Także wśród respondentów usatysfakcjonowanych zmianami najczęstszy jest pogląd o ich ograniczonym stopniu. Miesiąc temu wyniki sondażu wskazywały, że badani oczekują przede wszystkim odwołania tych ministrów, których działalność budzi społeczne niezadowolenie (73,5%), rzadziej natomiast jedynie członków byłej PZPR (9,6%).

ANEKS

Tabela 1

w procentach

Charakterystyka i postawy badanych	Ocena działalności rządu T.Mazowieckiego:		
	aprobata	brak aprobaty	trudno powiedzieć
<u>Płeć</u>			
Meżczyźni	54,1	31,2	14,7
Kobiety	58,3	24,5	17,2
<u>Wiek</u>			
Do 29	56,9	27,3	15,7
30-39	53,4	28,6	18,0
40-49	55,4	30,0	14,7
50 lat i więcej	58,3	26,6	15,1
<u>Miejsce zamieszkania</u>			
Wieś	44,3	36,3	19,3
Miasto	63,7	22,6	13,7
<u>Wykształcenie</u>			
Podstawowe	46,1	33,1	20,8
Zasadnicze zawodowe	51,9	30,3	17,8
Srednie	63,4	24,6	11,9
Wyższe	79,2	14,2	6,7
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>			
Inteligencja	86,7	6,7	6,7
Pozostali umysłowi	62,4	27,1	10,6
Pracownicy handlu i usług	58,3	22,9	18,8
Robotnicy wykwalifikowani	49,1	33,2	17,8
Robotnicy niewykwalifikowani	51,2	29,3	19,5
Robotnicy najemni w rolnictwie	46,4	35,7	17,9
Rolnicy indywidualni	38,7	46,4	14,9
Prywatni właściciele	64,4	22,2	13,3
<u>Kierunek rozwoju sytuacji w kraju</u>			
Dobry	77,2	14,2	8,6
Zły	34,5	47,7	17,8
Trudno powiedzieć	53,3	22,9	23,8
<u>Poglądy polityczne</u>			
Lewica	42,9	31,4	25,7
Centrolewica	57,3	28,7	14,0
Centrum	53,9	30,6	15,6
Centroprawica	63,0	25,2	11,8
Prawica	67,4	22,8	9,8
<u>Racje w konflikcie "Solidarności"</u>			
Po stronie L.Wałęsy i jego zwolenników	46,9	41,0	12,1
Po stronie zwolenników T.Mazowieckiego	66,5	22,4	11,1
<u>Stosunek do programu Balcerowicza</u>			
Poparcie	80,1	12,7	7,2
Brak poparcia	30,9	52,4	16,7
Brak opinii	55,8	24,1	20,1
<u>Dochód na osobę</u>			
Bardzo niski i niski	50,7	31,9	17,4
Przeciętny	60,6	22,9	16,5
Wysoki i bardzo wysoki	64,2	25,0	10,8

Tabela 2

w procentach

Charakterystyka i postawy badanych	Ocena działalności premiera T.Mazowieckiego:		
	aprobata	brak aprobaty	trudno powiedzieć
<u>Płeć</u>			
Mężczyźni	76,8	14,0	9,2
Kobiety	76,3	10,3	13,3
<u>Wiek</u>			
Do 29	72,6	14,9	12,6
30-39	76,7	12,1	11,2
40-49	74,9	12,7	12,4
50 lat i więcej	79,0	10,9	10,1
<u>Miejsce zamieszkania</u>			
Wieś	67,8	18,5	13,8
Miasto	82,2	8,2	9,6
<u>Wykształcenie</u>			
Podstawowe	68,4	16,1	15,5
Zasadnicze zawodowe	75,3	14,1	10,6
Średnie	81,8	9,1	9,1
Wyższe	91,7	3,3	5,0
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>			
Inteligencja	96,0	0,0	4,0
Pozostali umysłowi	83,9	8,7	7,3
Pracownicy handlu i usług	81,3	8,3	10,4
Robotnicy wykwalifikowani	72,3	16,4	11,3
Robotnicy niewykwalifikowani	70,7	13,4	15,9
Robotnicy najemni w rolnictwie	85,7	10,7	3,6
Rolnicy indywidualni	63,0	24,3	12,7
Prywatni właściciele	84,4	8,9	6,7
<u>Kierunek rozwoju sytuacji w kraju</u>			
Dobry	93,2	4,2	2,6
Zły	59,1	25,5	15,4
Trudno powiedzieć	74,7	7,3	18,0
<u>Poglądy polityczne</u>			
Lewica	67,1	17,1	15,7
Centrolewica	83,6	9,4	7,0
Centrum	74,8	13,6	11,6
Centroprawica	83,5	9,4	7,1
Prawica	81,5	11,4	7,1
<u>Racje w konflikcie "Solidarności"</u>			
Po stronie L. Wałęsy i jego zwolenników	58,8	20,9	10,3
Po stronie zwolenników T.Mazowieckiego	90,7	5,0	4,3
<u>Ocena działalności rządu</u>			
Aprobata	93,7	2,8	3,5
Dezaprobatą	55,6	33,0	11,4
Brak opinii	53,2	8,5	38,3
<u>Stosunek do programu Balcerowicza</u>			
Poparcie	93,8	3,6	2,6
Brak poparcia	59,1	27,0	13,9
Brak opinii	76,1	9,4	14,5
<u>Dochód na osobę</u>			
Bardzo niski i niski	71,9	14,8	13,3
Przeciętny	78,8	10,2	11,0
Wysoki i bardzo wysoki	86,2	8,1	5,8

Tabela 3

w procentach

Charakterystyka i postawy badanych	Ocena działalności wicepremiera L. Balcerowicza:		
	aprobata	brak aprobaty	trudno powiedzieć
<u>Płeć</u>			
Mężczyźni	45,6	37,9	16,5
Kobiety	45,6	31,8	22,6
<u>Wiek</u>			
Do 29	45,1	34,0	20,9
30-39	48,9	34,5	16,5
40-49	45,4	35,0	19,6
50 lat i więcej	43,3	35,7	21,1
<u>Miejsce zamieszkania</u>			
Wieś	34,0	42,9	23,2
Miasto	53,0	30,0	17,0
<u>Wykształcenie</u>			
Podstawowe	33,5	40,1	26,4
Zasadnicze zawodowe	41,6	41,0	17,4
Średnie	55,4	28,7	16,0
Wyższe	66,4	21,8	11,8
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>			
Inteligencja	67,6	16,2	16,2
Pozostali umysłowi	54,6	32,1	13,3
Pracownicy handlu i usług	47,9	29,2	22,9
Robotnicy wykwalifikowani	45,3	37,3	17,5
Robotnicy niewykwalifikowani	37,8	37,8	24,4
Robotnicy najemni w rolnictwie	39,3	46,4	14,3
Rolnicy indywidualni	25,4	55,2	19,3
Prywatni właściciele	55,6	28,9	15,6
<u>Kierunek rozwoju sytuacji w kraju</u>			
Dobry	67,7	18,2	14,1
Zły	26,7	55,9	17,4
Trudno powiedzieć	37,8	32,7	29,5
<u>Poglądy polityczne</u>			
Lewica	42,9	38,6	18,6
Centrolewica	44,4	39,8	15,8
Centrum	44,0	37,4	18,6
Centroprawica	53,0	29,6	17,4
Prawica	54,6	29,0	16,4
<u>Racje w konflikcie "Solidarności"</u>			
Po stronie L. Wałęsy i jego zwolenników	39,7	46,2	14,1
Po stronie zwolenników T. Mazowieckiego	59,9	29,5	10,6
<u>Ocena działalności rządu</u>			
Aprobata	63,5	20,4	16,1
Dezaprobatą	25,0	65,8	9,2
Brak opinii	18,4	32,1	49,6
<u>Stosunek do programu Balcerowicza</u>			
Poparcie	87,1	7,2	5,7
Brak poparcia	14,0	74,3	11,7
Brak opinii	39,0	30,4	30,6
<u>Dochód na osobę</u>			
Bardzo niski i niski	39,6	39,7	20,6
Przeciętny	48,3	31,3	20,3
Wysoki i bardzo wysoki	58,5	26,5	15,0

Tabela 4

w procentach

Charakterystyka i postawy badanych	Odpowiedzi na pytanie: Jak Pan(i) sądzi, czy w obecnej sytuacji politycznej dymisja (upadek) rządu T.Mazowieckiego jest:			
	bardzo prawdopodobna	mało prawdopodobna	raczej nie- możliwa	trudno powiedzieć
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	24,3	50,7	20,2	4,8
Kobiety	21,0	49,0	22,3	7,6
<u>Wiek</u>				
Do 29	21,8	51,9	19,9	6,5
30-39	22,6	54,0	20,7	2,7
40-49	24,9	47,6	20,7	6,8
50 lat i więcej	22,1	47,1	22,4	8,3
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	28,0	41,2	22,6	8,2
Miasto	19,5	55,2	20,4	4,9
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	24,2	41,5	22,2	12,0
Zasadnicze zawodowe	23,2	47,3	24,3	5,1
Średnie	21,4	57,5	19,4	1,8
Wyższe	21,7	60,0	15,0	3,3
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja	21,3	52,0	22,7	4,0
Pozostali umysłowi	22,5	61,0	14,2	2,3
Pracownicy handlu i usług	25,0	47,9	27,1	0,0
Robotnicy wykwalifikowani	23,8	51,4	20,6	4,2
Robotnicy niewykwalifikowani	16,9	43,4	27,7	10,8
Robotnicy najemni w rolnictwie	25,0	46,4	21,4	7,1
Rolnicy indywidualni	33,3	37,8	18,9	10,0
Prywatni właściciele	24,4	51,1	24,4	0,0
<u>Kierunek rozwoju sytuacji w kraju</u>				
Dobry	14,2	56,7	25,6	3,5
Zły	33,1	44,2	16,6	5,9
Trudno powiedzieć	22,3	46,8	20,9	10,0
<u>Poglądy polityczne</u>				
Lewica	37,1	35,7	24,3	2,9
Centrolewica	22,8	58,5	15,2	3,5
Centrum	23,8	50,7	20,2	5,2
Centroprawica	19,4	54,2	22,9	3,6
Prawica	21,2	45,1	28,8	4,9
<u>Racje w konflikcie "Solidarności"</u>				
Po stronie L. Wałęsy i jego zwolenników	30,4	44,7	20,5	4,3
Po stronie zwolenników T.Mazowieckiego	18,1	54,3	24,9	2,5
<u>Ocena działalności rządu</u>				
Aprobata	16,6	53,6	25,2	4,5
Dezaprobatą	39,6	41,5	13,6	5,3
Brak opinii	14,9	51,5	20,0	13,6
<u>Stosunek do programu Balcerowicza</u>				
Poparcie	14,2	58,4	25,6	1,8
Brak poparcia	38,9	43,3	13,6	3,9
Brak opinii	19,4	48,4	22,6	9,5
<u>Dochód na osobę</u>				
Bardzo niski i niski	23,3	48,3	21,8	6,4
Przeciętny	23,6	49,5	19,3	7,6
Wysoki i bardzo wysoki	20,4	54,6	21,5	3,5

Tabela 5

w procentach

Charakterystyka i postawy badanych	Przewidywane reakcje na wiadomość o upadku rządu T.Mazowieckiego:					
	radość	zadowolenie	obojętność	niezadowolone	smutek	trudno powiedzieć
<u>Płeć</u>						
Mężczyźni	2,3	5,7	28,0	40,3	18,4	5,3
Kobiety	1,7	3,7	32,9	34,9	21,5	5,4
<u>Wiek</u>						
Do 29	3,2	4,6	35,2	35,6	16,2	5,1
30-39	1,2	6,6	31,8	36,2	19,2	5,1
40-49	2,9	3,6	26,9	40,9	18,8	6,8
50 lat i więcej	1,5	4,1	29,5	37,8	22,5	4,8
<u>Miejsce zamieszkania</u>						
Wieś	3,5	6,8	35,5	32,1	13,2	8,9
Miasto	1,0	3,4	27,2	41,2	24,1	3,1
<u>Wykształcenie</u>						
Podstawowe	3,0	6,7	36,8	30,3	16,9	6,3
Zasadnicze zawodowe	1,4	6,5	31,2	35,5	18,2	7,3
Średnie	1,8	2,2	26,0	44,8	21,4	3,8
Wyższe	0,0	1,7	20,0	45,0	31,7	1,7
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>						
Inteligencja	0,0	1,3	14,7	46,7	30,7	6,7
Pozostali umysłowi	1,4	3,2	26,6	49,1	17,4	2,3
Pracownicy handlu i usług	0,0	6,3	43,8	35,4	14,6	0,0
Robotnicy wykwalifikowani	2,3	7,0	27,6	37,4	19,2	6,5
Robotnicy niewykwalifikowani	2,4	10,8	32,5	31,3	19,3	3,6
Robotnicy najemni w rolnictwie	3,7	7,4	37,0	33,3	11,1	7,4
Rolnicy indywidualni	5,5	6,6	37,6	30,4	8,8	11,0
Prywatni właściciele	0,0	2,2	22,2	44,4	26,7	4,4
<u>Kierunek rozwoju sytuacji w kraju</u>						
Dobry	0,2	1,8	19,4	45,4	29,8	3,5
Zły	4,3	9,7	39,3	28,1	11,7	6,9
Trudno powiedzieć	1,7	2,9	35,0	38,6	15,8	6,1
<u>Poglądy polityczne</u>						
Lewica	4,3	7,1	30,0	35,7	21,4	1,4
Centrolewica	0,6	4,1	26,5	44,7	17,6	6,5
Centrum	2,1	5,2	35,6	35,7	17,9	3,5
Centroprawica	0,8	4,3	24,1	41,1	23,3	6,3
Prawica	3,3	3,3	20,7	39,7	29,3	3,8
<u>Racje w konflikcie "Solidarności"</u>						
Po stronie L.Wałęsy i jego zwolenników	4,3	8,1	31,7	33,5	18,0	4,3
Po stronie zwolenników T.Mazowieckiego	0,5	1,5	18,6	46,0	29,6	3,8
<u>Ocena działalności rządu</u>						
Aprobata	0,7	2,3	22,2	44,3	26,4	4,1
Dezaprobatą	4,6	10,2	39,8	28,4	11,9	5,1
Brak opinii	1,7	3,8	43,2	30,3	10,7	10,3
<u>Stosunek do programu Balcerowicza</u>						
Poparcie	0,5	1,8	9,1	51,3	35,8	1,6
Brak poparcia	4,2	11,4	40,3	27,8	10,6	5,8
Brak opinii	1,6	3,0	36,8	35,3	16,1	7,1
<u>Dochód na osobę</u>						
Bardzo niski i niski	2,8	5,5	33,0	34,1	18,0	6,6
Przeciętny	1,0	4,8	29,4	40,6	20,5	3,8
Wysoki i bardzo wysoki	1,2	2,3	24,6	42,7	25,0	4,2

Tabela 6

w procentach

Charakterystyka i postawy badanych	Znajomość wystąpienia T.Mazowieckiego:	
	zna	nie zna
<u>Płeć</u>		
Mężczyźni	54,1	45,9
Kobiety	41,3	58,7
<u>Wiek</u>		
Do 29	35,3	64,7
30-39	41,5	58,5
40-49	50,8	49,2
50 lat i więcej	55,7	44,3
<u>Miejsce zamieszkania</u>		
Wieś	38,5	61,5
Miasto	53,7	46,3
<u>Wykształcenie</u>		
Podstawowe	36,5	63,5
Zasadnicze zawodowe	44,6	55,4
Średnie	55,8	44,2
Wyższe	70,8	29,2
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>		
Inteligencja	69,3	30,7
Pozostali umysłowi	55,0	45,0
Pracownicy handlu i usług	39,6	60,4
Robotnicy wykwalifikowani	43,5	56,5
Robotnicy niewykwalifikowani	38,6	61,4
Robotnicy najemni w rolnictwie	42,9	57,1
Rolnicy indywidualni	38,1	61,9
Prywatni właściciele	62,2	37,8
<u>Kierunek rozwoju sytuacji w kraju</u>		
Dobry	60,2	39,8
Zły	39,4	60,6
Trudno powiedzieć	40,8	59,2
<u>Poglądy polityczne</u>		
Lewica	52,9	47,1
Centrolewica	56,7	43,3
Centrum	44,9	55,1
Centroprawica	52,4	47,6
Prawica	54,3	45,7
<u>Racje w konflikcie "Solidarności"</u>		
Po stronie L.Wałęsy i jego zwolenników	51,6	48,4
Po stronie zwolenników T.Mazowieckiego	58,0	42,0
<u>Ocena działalności rządu</u>		
Aprobata	53,9	46,1
Dezaprobatą	43,6	56,4
Brak opinii	32,9	67,1
<u>Stosunek do programu Balcerowicza</u>		
Poparcie	69,5	30,5
Brak poparcia	43,9	56,1
Brak opinii	38,2	61,8
<u>Dochód na osobę</u>		
Bardzo niski i niski	42,9	57,1
Przeciętny	47,5	52,5
Wysoki i bardzo wysoki	62,3	37,7

Tabela 7

w procentach

Charakterystyka i postawy badanych	Ocena wystąpienia T. Mazowieckiego:		
	bardzo dobre, dobre	nie najlepsze, złe	trudno po- wiedzieć
<u>Płeć</u>			
Mężczyźni	60,9	28,7	10,3
Kobiety	60,3	23,3	16,3
<u>Wiek</u>			
Do 29	48,7	26,3	25,0
30-39	57,3	32,2	10,5
40-49	58,6	31,2	10,2
50 lat i więcej	66,7	20,8	12,5
<u>Miejsce zamieszkania</u>			
Wieś	49,1	32,0	18,9
Miasto	66,0	23,9	10,1
<u>Wykształcenie</u>			
Podstawowe	55,0	25,6	19,4
Zasadnicze zawodowe	54,5	29,7	15,8
Średnie	64,9	26,1	9,1
Wyższe	70,6	23,5	5,9
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>			
Inteligencja	69,2	16,9	3,8
Pozostali umysłowi	60,8	30,0	9,2
Pracownicy handlu i usług	42,1	36,8	21,1
Robotnicy wykwalifikowani	62,4	32,3	5,4
Robotnicy niewykwalifikowani	56,3	21,9	21,9
Robotnicy najemni w rolnictwie	25,0	58,3	16,7
Rolnicy indywidualni	31,9	39,1	29,0
Prywatni właściciele	75,0	21,4	3,6
<u>Kierunek rozwoju sytuacji w kraju</u>			
Dobry	74,4	18,0	7,6
Zły	40,5	44,1	15,4
Trudno powiedzieć	56,0	23,2	20,8
<u>Poglądy polityczne</u>			
Lewica	56,8	21,6	21,6
Centrolewica	67,0	28,9	4,1
Centrum	54,9	30,6	14,5
Centroprawica	62,4	24,1	13,5
Prawica	70,0	18,0	12,0
<u>Racje w konflikcie "Solidarności"</u>			
Po stronie L. Wałęsy i jego zwolenników	54,8	37,3	7,8
Po stronie zwolenników T. Mazowieckiego	74,0	17,3	8,7
<u>Ocena działalności rządu</u>			
Aprobata	72,0	17,4	10,5
Dezaprobatą	37,8	51,1	11,1
Brak opinii	49,4	22,1	28,6
<u>Stosunek do programu Balcerowicza</u>			
Poparcie	79,2	14,5	6,3
Brak poparcia	38,0	49,4	12,7
Brak opinii	55,7	25,0	19,3
<u>Dochód na osobę</u>			
Bardzo niski i niski	58,2	24,3	17,5
Przeciętny	59,8	30,7	9,5
Wysoki i bardzo wysoki	67,3	25,9	6,8

Tabela 8

w procentach

Charakterystyka i postawy badanych	Reakcje na przemówienie T.Mazowieckiego:			
	zadowolenie	obojętność	rozczarowanie	trudno powiedzieć
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	12,3	24,3	7,2	56,2
Kobiety	11,2	19,2	5,7	64,0
<u>Wiek</u>				
Do 29	9,7	17,1	7,9	65,3
30-39	9,7	21,9	5,1	63,3
40-49	9,2	25,9	6,9	58,0
50 lat i więcej	15,5	21,2	6,6	56,6
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	7,3	19,0	7,3	66,4
Miasto	14,6	23,6	5,9	55,9
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	9,2	15,3	5,5	70,1
Zasadnicze zawodowe	8,4	23,6	8,4	59,6
Srednie	13,8	25,2	6,3	54,8
Wyższe	24,4	28,6	5,0	42,0
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja	20,3	31,1	6,8	41,9
Pozostali umysłowi	12,0	25,0	5,6	57,4
Pracownicy handlu i usług	6,4	17,0	14,9	61,7
Robotnicy wykwalifikowani	8,5	27,2	5,6	58,7
Robotnicy niewykwalifikowani	12,0	18,1	8,4	61,4
Robotnicy najemni w rolnictwie	7,1	7,1	17,9	67,9
Rolnicy indywidualni	3,9	18,3	8,9	68,9
Prywatni właściciele	22,2	17,8	4,4	55,6
<u>Kierunek rozwoju sytuacji w kraju</u>				
Dobry	19,3	23,4	4,2	53,1
Zły	6,3	24,0	10,4	59,3
Trudno powiedzieć	7,8	17,0	4,9	70,4
<u>Poglądy polityczne</u>				
Lewica	10,0	20,0	5,7	64,3
Centrolewica	15,4	27,2	6,5	50,9
Centrum	8,8	21,8	7,9	61,6
Centroprawica	17,4	22,5	5,9	54,2
Prawica	15,8	23,4	6,0	54,9
<u>Racje w konflikcie "Solidarności"</u>				
Po stronie L.Wałęsy i jego zwolenników	11,5	25,5	11,5	51,4
Po stronie zwolenników T.Mazowieckiego	19,0	24,9	5,6	50,5
<u>Ocena działalności rządu</u>				
Aprobata	16,7	23,3	5,0	55,0
Dezaprobatą	6,3	21,2	12,4	60,0
Brak opinii	3,9	17,2	1,3	77,7
<u>Stosunek do programu Balcerowicza</u>				
Poparcie	26,2	23,9	3,4	46,5
Brak poparcia	6,4	24,5	11,4	57,7
Brak opinii	6,7	19,3	5,6	68,4
<u>Dochód na osobę</u>				
Bardzo niski i niski	9,6	20,4	6,4	63,6
Przeciętny	12,5	23,1	6,5	57,9
Wysoki i bardzo wysoki	17,4	23,2	6,9	52,5

Tabela 9

w procentach

Charakterystyka i postawy badanych	Stosunek do zmian personalnych w składzie rządu:		
	zadowolenie	niezadowolenie	trudno powiedzieć
<u>Płeć</u>			
Mężczyźni	42,9	15,4	41,8
Kobiety	33,8	10,1	56,1
<u>Wiek</u>			
Do 29	34,6	12,1	53,3
30-39	40,2	11,7	48,0
40-49	38,6	15,6	45,8
50 lat i więcej	38,4	12,2	49,4
<u>Miejsce zamieszkania</u>			
Wieś	34,3	13,3	52,4
Miasto	41,1	12,4	46,5
<u>Wykształcenie</u>			
Podstawowe	32,6	10,8	56,6
Zasadnicze zawodowe	36,8	13,4	49,9
Średnie	43,5	13,8	42,7
Wyższe	46,7	15,0	38,3
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>			
Inteligencja	42,7	16,0	41,3
Pozostali umysłowi	39,8	17,1	43,1
Pracownicy handlu i usług	29,8	14,9	55,3
Robotnicy wykwalifikowani	42,3	11,3	46,5
Robotnicy niewykwalifikowani	26,5	14,5	59,0
Robotnicy najemni w rolnictwie	25,0	21,4	53,6
Rolnicy indywidualni	39,1	14,0	46,9
Prywatni właściciele	48,9	6,7	44,4
<u>Kierunek rozwoju sytuacji w kraju</u>			
Dobry	50,4	10,7	38,8
Zły	31,0	17,2	51,7
Trudno powiedzieć	30,7	10,2	59,0
<u>Poglądy polityczne</u>			
Lewica	31,4	21,4	47,1
Centrolewica	40,2	16,0	43,8
Centrum	36,2	11,5	52,2
Centroprawica	42,9	14,7	42,5
Prawica	53,8	13,6	32,6
<u>Racje w konflikcie "Solidarności"</u>			
Po stronie L.Wałęsy i jego zwolenników	43,5	19,3	37,3
Po stronie zwolenników T.Mazowieckiego	49,0	14,4	36,6
<u>Ocena działalności rządu</u>			
Aprobata	45,0	10,8	44,2
Dezaprobatą	33,2	20,3	46,5
Brak opinii	25,0	6,5	68,5
<u>Stosunek do programu Balcerowicza</u>			
Poparcie	58,7	11,4	29,9
Brak poparcia	32,3	22,0	45,7
Brak opinii	30,7	8,9	60,4
<u>Dochód na osobę</u>			
Bardzo niski i niski	34,4	12,3	53,3
Przeciętny	42,5	11,5	46,1
Wysoki i bardzo wysoki	44,8	16,2	39,0

Tabela 10

w procentach

Charakterystyka i postawy badanych	Ocena zakresu zmian w rządzie:				
	zbyt duże	odpowiednie	niewystarczające	nie powinno być żadnych zmian	trudno powiedzieć
<u>Płeć</u>					
Mężczyźni	1,9	17,2	51,7	3,2	26,1
Kobiety	2,1	19,1	33,6	1,7	43,6
<u>Wiek</u>					
Do 29	5,1	18,5	40,3	2,3	33,8
30-39	1,9	19,2	42,0	3,6	33,3
40-49	1,0	18,5	47,4	1,9	31,2
50 lat i więcej	1,3	16,9	41,9	1,8	38,1
<u>Miejsce zamieszkania</u>					
Wieś	2,4	16,0	39,6	2,3	39,8
Miasto	1,7	19,5	45,0	2,5	31,3
<u>Wykształcenie</u>					
Podstawowe	2,4	16,8	33,3	3,2	44,2
Zasadnicze zawodowe	2,2	16,2	44,1	3,0	34,6
Średnie	1,8	19,2	48,9	1,4	28,7
Wyższe	0,0	25,0	53,3	1,7	20,0
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>					
Inteligencja	0,0	24,0	57,3	2,7	16,0
Pozostali umysłowi	0,5	20,7	46,5	1,8	30,4
Pracownicy handlu i usług	2,1	14,6	35,4	2,1	45,8
Robotnicy wykwalifikowani	3,3	19,2	46,7	2,3	28,5
Robotnicy niewykwalifikowani	4,8	15,7	32,5	4,8	42,2
Robotnicy najemni w rolnictwie	0,0	14,3	50,0	14,3	21,4
Rolnicy indywidualni	1,7	11,6	47,5	1,7	37,6
Prywatni właściciele	6,7	22,2	44,4	2,2	24,4
<u>Kierunek rozwoju sytuacji w kraju</u>					
Dobry	1,8	23,6	46,1	2,5	26,1
Zły	2,6	13,5	44,2	3,0	36,6
Trudno powiedzieć	1,5	16,0	36,4	1,7	44,4
<u>Poglądy polityczne</u>					
Lewica	1,4	15,9	44,9	5,8	31,9
Centrolewica	0,6	16,4	49,7	3,5	29,8
Centrum	2,4	18,0	41,8	2,1	35,7
Centroprawica	1,2	19,7	46,9	2,4	29,9
Prawica	3,3	23,9	46,2	2,2	24,5
<u>Racje w konflikcie "Solidarności"</u>					
Po stronie L. Wałęsy i jego zwolenników	1,9	15,8	58,4	3,7	20,2
Po stronie zwolenników T.Mazowieckiego	2,0	23,9	45,7	3,3	25,1
<u>Ocena działalności rządu</u>					
Aprobata	1,3	21,8	42,0	2,1	32,8
Dezaprobatą	2,2	13,3	52,8	3,4	28,3
Brak opinii	3,8	13,7	28,6	2,1	51,7
<u>Stosunek do programu Balcerowicza</u>					
Poparcie	1,0	26,0	49,4	2,3	20,4
Brak poparcia	1,9	14,7	52,8	1,9	28,6
Brak opinii	2,5	15,1	34,5	2,7	45,2
<u>Dochód na osobę</u>					
Bardzo niski i niski	1,8	16,2	40,2	2,9	38,9
Przeciętny	2,6	18,8	43,3	1,9	33,3
Wysoki i bardzo wysoki	1,5	23,5	50,0	1,9	23,1